

մանակէն յառաջ գուրս ելել ու թափառել: ըսյո՞սք գեռ զով ըլլալով՝ իրենցմէ շատեր կը ստանին, իսկ ամառն մթադոյն ներկեալ փեթակաց մէջ սգը շատ սուր ըլլալով՝ մեղուք կ'ստանն սաստիկ տոթոյն անգործ կը մնան եւ աշխատութեան ժամանակը կը վառեն: Եթէ ճերմակ, բայց գորշ, բայց դեղին ներքուի փեթակն այլ ամէն շարքաց առջեւ կ'անտան: Ընդհանրապէս մշտաբարձը միւս գնեւը եւ՝ որ փեթակը հովանաւոր ծառի տակ գրուի:

ՄԵՆԵՐԱՆՈՒՐ

Աշխարհին հնազոյն լրագիրը:

Ղեկնացիք կը պարծին թէ աշխարհին հնազոյն լրագիրն է՝ քինկ Փան անուն ճեմներէ լրագիրն, որ՝ ինչպէս իրենք կ'ըսեն, ը գարունը՝ 911 ին հաստատուած է եւ զայսօր կը տեւէ: Հիմայ տրգէն կը պատրաստեն ճեմացիք ստոր 1000 անշայ յարկեալը կտարով: Այս լրագիրն ի սկզբան քրեմն երբեմն կը հրատարակուէր, 1361էն ի վեր շարժական էր, իսկ 1804էն ի վեր ամէն օր երեք անգամ՝ կը հրատարակուի: Առաւտեան թիւն զինչի թղթոյ վրայ է եւ վաճառականաց համար է: Կես օրուան սպիտակ թղթոյ վրայ է եւ կը ծանուցանէ պաշտօնական որոշումներ եւ նորուրքեր: Երեկոյեան թիւը կարգի թղթոյ վրայ է եւ կը բովանդակէ միայն առաւորորդ յօդուած: Այս լրագիրը խնդրագրք թէ եւ մեզ գիտնական անձինք եւ եւ տարւոթեան առաւ առիթի ունին, սակայն լրագիրն 400 միլիոն ժողովրդեան մէջ հազիւ 14.000 բաժանորդ ունի:

Քի՞նք են հողայնայն՝ յայտարար Անարարին:

Արժու Ժաք՝ դանիացի պատմական-նկարիչն մարգկային բնաբոտութեան վրայ գիրք մը հրատարակեց նորերս, որուն մէջ շքիք վրայ կը խօսի ընդարձակ: Քի՞նքն մեծութիւնը, կըրէ, թագերու եւ կրծոց ամանս հետ յարաբերութեան մէջ է. անոր համար հին արուեստագէտք այն արձաններու՝ որ զօրութիւն եւ արեւութիւն պիտի ջուցընձին, ազգուրքը մեծ կը նկարեն: Վասն զի մարմնաւոր աշխատութիւնն ստեղծ շուշ առնելու ստիպելով՝ ազգուրքն ալ կը մեծցընէ: Երկիրն ու բարբութիւնը նայն արգելելը յառաջ կը բերեն: Բնագաց մեծապէս ծայրը մեծապէս կը զորացընէ, զորուր ստուարամայններն քիչ անգամ՝ փոքր քիթ կ'ունենան: Քիթը նոսեւ մեր հոգեկան զօրութեան շարքն ալ կը ջուցընէ: Աշխարհապատ արուն քիթն երեքուն ամէն անտերէն թին աննշուստ եւ անէւն է: Երբ արուն կը սկսի շարժաւառ ըլլալ՝ քիթն ալ կը սկսի անձի: Եթէ տղան հասակի աւանտ եւ սակայն քիթն իւր աղջոյնութեան փոքրիկ ձեւը պահէ, կրնայք սպասել ըլլալ՝ որ այնպիսիքն նորագիրն անկատար եւ անկերպարան է: Ընդհակառակն կատարաւ անան քիթը մը նշան է հաստատութեան, աննշուստութեան, խորհրդակամութեան եւ հիմնախառնութեան: Քիթն ձեւը կտրեալ է նոսեւ քաղաքականութեան աստիճանէն: Աշուտական քիթն հոգեպէս եւ բարոյական բարձրագոյն կրթութիւն ունեցող ազգաց յայտարար նշան է: Կոշտ, վայրենի ազգերու քիթը՝ փոքր, կոշտ եւ տեւ մեծ զարգացած մըն է: Ըստ այսմ՝ քիթերու ձեւերն յե-

ղբու եւ նոսեւ ազգերու նկարագիրը կ'որոշէ: Յունաց եւ Հուովացեաց քիթերու ձեւը նոյն էր:

Յոյնք՝ իրեն ներկայացուցիչը արուեստագէտ հանձնարյն եւ բեկեցիկ ճաշակի, ուղղը եւ ազատ ձեւով քիթ ունէին, ուր Հուովացեցիք՝ որ անելի զօրութիւն եւ խոհեմութիւն ունէին, փոքր ինչ արծուքիթի էին: Ի վերջոյ հեղինակն հետեւեալ ընդհանուր կանոններ կու տայ. Արոնք որ կարծ եւ կտտնիէ քիթ ունին՝ նեղագոր եւ խոտերայ կ'ըլլան. Արոնք որ շիտակ եւ ազնիւ քիթ ունին՝ ճաշակաւոր եւ ազնուամիտ կ'ըլլան. Արոնք որ արծուքիթն ունին՝ զատուց, խոհեմ՝ եւ անճասար կ'ըլլան. Արոնք որ կոշտ եւ անազնիւ քիթ ունին՝ կոշտ կ'ըլլան եւ զատուցութիւն (taut) չեն ունենար:

— Նմանապէս Տ՝ Կարբէ՝ ի Պազէլ մարզու գործածած հողաթափին կը ճանչնայ անոր նկարագիրը: Ատը բաժանի նայելով՝ եթէ հողաթափը բանի մ'ամիս գործածելով՝ կրունկն ու ներքանն հարտաարապէս մայած է, գործածողը գործունեայ արուեստաւոր, վատահելի պաշտօնատեր, նմանելի ամուսին կամ քրանչելի մայր մըն է: Եթէ միայն արտաքին եզրը մայած է՝ նշան է վերաբոյնական եւ արտաուց բնասարկութեան, վառվռուն եւ յանդուգն խառնուածոյ: Իսկ եթէ ներքին եզրերը մայած են, եթէ տերն այր է՝ ինք զինքն որոշը չքիտուց եւ սկար է, իսկ եթէ կին է՝ հասնաւտ է եւ պարկեշտ: Ով որ միայն արտաքին եզրը եւ մայրը միայն կը մայցընէ, բայց միւս ամէն մասը գրեթէ նոր կը պահէ, այնպիսին երբեքային անկերպութիւն կ'ունենայ: — Եթէ ուղիւր այս կանոնաց համաձայն զատուստան բնել՝ պիտի ստիպուինք բնել՝ որ Տ՝ Կարբէի հողաթափին միայն արտաքին եզրը մայած է:

ՔՐԷԼԵՔԷԷՆ ԵՍՍՈՒՔԻՆԸ

Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ հորձորացաց Պատգամաւորութեան (delegation) ժողովները բացուին անթիւ (Հոկտ. 29) Վենիսիա Ստորին երկրոյն ալ գատ զատ մտախոսութիւն ըրաւ, որուն այն մասնը՝ որ Եւրոպայի ընդհանուր վիճակն կապակցութիւն ունի, մտադրութեան արժանի է:

«Ուրախութեամբ կարող եմ հաստատուն, ըսաւ, թէ միապէսունք նման արտաքին յարաբերողութիւնը նպատակաւոր եւ որպիսեանք նա ինչպիսի զարդ. եւ կատարարութեան յարաբերողութեան քաղաքականութիւնն որ կը ինքն պատէ զարադարութիւնն ինչպէս միայն հիմնական իրաւանց զիտակը, ոչ միայն հիմնութիւնն եւ հաստատութիւնն կը գտնէ, այլ նաեւ ամիսը ներքին: «Կը ցարձն որ Պուկիսիոյ իտիլիք տակաւին վերջացած չէ. այն եւ այնպէս յոսով եմ որ պարտահետնն նա ինչ ուղիւստարութիւնը պատէ, նա վերջնապէս այնպիսին կերպով յոսով: Եւ կարելի ըլլայ Պուկիսիոյ ընդհանրի քաղաքականութիւնը միարանելու նորոպակց կաշակց եւ բանոց հետ:

«Թեպետ տակաւին անապատութիւնն հոգը կը տրոն Եւրոպայի վրայ, որով եւ կատարարութիւնն կը ստիպուի սնայակ վարտել՝ որ միապէսութեան պաշտպանութիւնը զօրութեան նպատակն ի գործ դրած հոգաբարձութիւնն որ ինքն ինքն վնաս չմայ. սակայն եւ այնպէս իրաւարար կը յոսովարտի թէ իտալարութիւնը պակասուի. ըսանցով անորութեանք նմանութեան զգաւրն եւ իրենց սանձակ կա-

